

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De conventiculis

Disputatio Theologica ...

... Prior eaque historica

**Hardtschmidt, Johann Nicolaus
Gottesheim, Johann Ernst von
Leonhard, Georg Friedrich**

Argentorati, 1705

§. 7

urn:nbn:de:bsz:31-105832

bant unanimiter, Act. c. 2. & 5. habebant congressus suos nocturnos diurnosque Act. 20. In specie tamen die Sabbathi convenisse ipsis quoque Judæis congregatis colligitur ex Act. 13. & c. 17. Sæculo secundo etiam solennes erant Conventus quando ex Gentibus convertus ad fidem Christianam, baptizabatur, qua de re placet audire Cent. 2. fol. 86. *Fuisse publicos Christianorum & honestos ac pios Conventus, historia tum horum, tum aliorum temporum testantur; sed quando, & quam crebrò convenire soliti sint, non ita clare exprimitur. Plinij Epistol. ad Trajanum quam supra adduximus, matutinorum conventuum meminit. Ex Justinii vero descriptione aliquo modo intelligi potest; duo fuisse illis præcipua in publicum conveniendi tempora. Primum in baptizazione alicujus qui ab Ethnicis ad Christianam fidem conversus erat: tunc enim sicut ex ea descriptione clare liquet, convenire soliti sunt, deinde diebus Dominicis, quos festivos fuisse, etiam Dionysius Corinthius meminit apud Euseb. l. IV. c. 23. Pergunt, sicut autem de tempore congressuum non satis certa haberi possunt: ita de locis in quos convenerint, longe incertiora. Nec temporibus certis, nec locis Christianorum cultus alligati fuerunt, sed tempus indixisse videtur necessitas aut Consuetudo: locum vero monstrasse commoditas. Sæculo tertio non festis tantum diebus, verum etiam aliis convenire solitos ad audiendum verbum, ex Origine colligere licet; ut & objurgarentur, qui festis tantum diebus ad Ecclesiam concurrebant. Cent. III. c. 6. fol. 84. sæculo quarto habebant locos mediocriter extructos, quos vocabant Oratoria, templa, Basilicas. Constantinus tabernaculum, in bello ad Templi formam statuit. Cent. IV. c. 6. f. 128. tempus erat antelucanum, noctu, ad vesperam Sabbathi. ibid. fol. 230.*

§. 7.

Quid vero egerint Christiani in istis Conventibus ex historia facillimè etiam cognoscitur: legebant scilicet verbum DEI, canebant, concionabantur lingua nota: orabant, ministrabant baptismum, fiebant Lectiones, canebant hymnos, uti ex sæc. I. usque ad XI. ostendunt Centuriatores. Et quemadmodum initio nascentis Ecclesiæ cultus divinus majorem spirabat simplicitatem & puritatem, uti ex actis Apostolicis præci-

§. 7.
Actiones.

constat: ita progressu temporis factum est, ut novis ritibus, precibus & actionibus additis paulatim ab illa simplicitate deflecterent Christiani, quando præsertim cessantibus persecutionibus pax Christianis reddita, & consilia humana tepescerent hominum animos actionibus variis accendere laborarunt; donec non sine superstitione tandem res in immensum excrevit, adeo, ut conciones, hortationes, & quæ veteribus sueta Lingua vernacula, vel nota saltem, sacra pene cessarent, novis pro Clero potius, quam plebe, ritibus substitutis: de quibus prolixè h.l. nostrum non est agere.

§. 8.
De privatis.

§. 8.

De privatis potius antiquorum congressibus & conventibus, ut propius ad nostrum institutum accedamus, jam quædam commemoranda sunt: Quibus Conventibus sacris privatis accensemus illos, quando Paterfamilias collectis in unum domesticis suis, vel legebat scripturam, vel etiam, (prout in primitiva Ecclesia dona extraordinaria in usu erant) concionabatur, hortabatur, & solabatur suos. Sic alios quoque Christianos in primitiva Ecclesia convenisse ex necessitate, imminente persecutione, defectu Magistratus, quandoque & ministrorum Ecclesiæ, aliisque de causis nec negari potest, nec debet. Quandoquidem sævitia persecutorum non permittebat publicos Cœtus, quandoque disturbabat, sicut & de verbo DEI Virgines loquerentur ad lanam. Ob objecta namq; ab Ethnicis crimina discutienda, serio ac diligenti studio verbum DEI discendi, propagandi que ad alios, tum ministri, tum auditores pariter tenebantur. Ac testatur Tatianus omnem apud Christianos ætatem atq; ordinem philosophari. Ac in ipsis quidem qui tum grassabantur persecutionum fluctibus, necessitas eos ipsa impulisse videtur. --- Charitas præterea & dilectio magna, inter eos fervens erat; castitasq; justitiæ, honestati, veracitati, beneficentiæ, patientiæ, longanimitati & id genus aliis virtutibus impense studebant: invicem sibi compatientes, seq; mutuo consolationibus in calamitatibus erigentes, & in afflictionibus confirmantes. Hoc denique omnium commune erat studium, ut alij alios instituendo, admonendo, corrigendo, & objurando edificarent melioresq; redderent. Haecenus Centuriat. Cent. II. c. 6. f. 92.

§. 9.